گفتاری

درباره

تقویم مردمان مازندران

همراه با

سالنمای طبری

به کوشش

نصرالله هومند

گفتاری

درباره

تقویم مردمان مازندران

با ذکر نام ماه‌ها و روزهای باستانی

و بیان پاره‌ای از وقایع تاریخی

همراه با

سالنمای طبری

به کوشش

نصرالله هومند

نام کتاب: گفتاری درباره تقویم مردمان مازندران
نویسنده: نصرالله هومند
خط روی جلد: محمدرضا خسروی
تیراژ: ۱۵۰۰ نسخه
نوبت چاپ: چاپ اول تیرماه ۱۳۶۷
● این کتاب برابر اجازه‌نامه شماره ۶/۴۴۷ / ۶/۷۱/۲۲ اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی مازندران به‌چاپ رسیده است.

ـ محل پخش: آمل، کتابسرای طالب آملی
چاپ وصحافی از: شرکت افست «سهامی‌عام» (چاپخانه ۱۷ شهریور)
بها: ۲۰۰ ریال

ـ از فرمانداری شهرستان آمل، که در چاپ این کتاب به لحاظ تشویق و ترغیب در حفظ آثار فرهنگ بومی مساعدت و یاری نموده است؛ سپاسگزار می‌باشم. ـ

ـ نصرالله هومند ـ ۱۳۶۷/۲/۱۰ ـ

بسم‌الله‌الرحمن‌الرحیم

الحمد لله رب العالمین

پس از حمد و ستایش به‌درگاه خداوند منان. و درود بر روان پاك خاتم پیغمبران حضرت محمدبن عبدالله صلی الله علیه و آله.

اما بعد، این فقیر به جهت اینکه، حساب و شمار تقویم یا گاه‌شماری طبری = مازندرانی را که از دوران باستان تا به چندی پیش در میان مردمان شریف و مسلمان مازندران رائج بود و اکنون در میان افراد بزرگسال سایه روشنی از آن باقی مانده و در بین نسل نوپای جامعه به فراموشی سپرده شده است. حقیر به‌خاطر حفظ وثبت آنچه به‌نام گاه‌شماری و ریشه‌های آن در طول تاریخ مازندران و طبرستان [= تبرستان = تپورستان] مطرح بوده است. این وجیز بی‌مقدار را به پیوست سالنمای طبری (ویژهٔ سال ۱۳۳۶ ــ ۱۳۳۵، برابر با سال ۱۳۶۷ هجری شمسی) همراه با نام روزهای باستانی که هر یك مربوط به نام فرشتگان و امشاسپندان قدیم ایران بوده است تهیه نموده‌ام که تقدیم میگردد. امید آنکه مفید واقع شود. از خوانندگان ارجمند درخواست می‌نمایم هرگونه اشکال و ایرادی را دراین اثر مشاهده نموده‌اند یا با مآخذ و منابعی‌که سراغ دارند منت نهاده جهت تکمیل آن در سالهای آتی، این بنده را راهنمایی فرمایند.

والعاقبة للمتقین

نصرالله هومند ــ آمل.

مورخ ۱۳۶۶/۱۲/۲ هجری شمسی

برابر با ۱۳۳۵/۸/۲ خورشیدی طبری

پیشینهٔ شناخت انسان در سنجش زمان

انسان در طول حیات خویش دریافت؛ زمینی که بر آن زندگی میکند دارای طبایع و فصول گوناگون میباشد. دریافت که بلندی و کوتاهی شب و روز، سرسبزی و خرمی، گرما و سرما، ریزش باران و ریختن برگ درختان و بارش برف، هر یك به‌نوعی تأثیر مستقیم در زندگی و بر دارایی وی در امور کشاورزی، دامداری و غیره دارد.

بادیه‌نشین‌ها ایام سعد و نحس زندگی خویش را در گردش و تأثیر ماه و ستارگان می‌پنداشتند. چنانچه گردش ماه را به‌چهار هفته و ۲۸ منزل تقسیم نموده و به هر منزل براساس باورهای اجدادی خویش نامی نهاده‌اند. در میان اختران و کرات، آنهاییکه به زمین نزدیکتر و تأثیرشان بیشتر بوده به نام کواکب سبعه، و آسمان وسپهر را به‌افلاك تسعه بهره نمودند.

آنانیکه در فلاتهای مشرف به کنار رودخانه‌ها و دریاها زندگی میکردند آغاز گردش سال را، از اعتدال بهاری که ابتداء خرمی و سر سبزی و نشاط و ایام کشت محصول بود در نظر گرفته و روزهای سال را به ۱۲ برج یا ماه ۳۰ روزه با نام‌های گوناگون بخش نمودند.

با گذشت قرون، وقتی‌که ابزار کار، بیشتر ــ وشکل عالی‌تری یافت؛ آنانکه دارندگان ابزار و دارایی بودند دریافتند اگر در تقسیم‌ــ بندی زمان ــ در طول سال دقت بیشتری شود بی‌شك تأثیرات مثبت در کار تولید کشاورزی و بقیهٔ امورات زندگی خواهد داشت. چرا که، کشت و برداشت به موقع میتواند دهقان را در به دست آوردن محصول بیشتر ــ و در پرداخت مالیات و خراج سالانه و در اجراء مراسم مذهبی و غیره توانا ساخته و کمك کند. لاجرم به‌خاطر نیازمندی‌هایی که با گذشت زمان بر آن افزوده میشد انسان متوجه شد که باید طول زمان

و ایامی را که در آن زندگی میکند؛ تا حداقل ممکن، جزئیات آنرا شناخته و سود جوید. از اینروی هرچه را که در این راه مفید می‌پنداشت یاری جست. تا اینکه پس از قرنها توانست به نوعی تقسیم زمان یا گاه‌شماری دست یابد لذا آنچه امروز به عنوان تقویم، یا دانش گاه‌شماری و سنجش زمان در دست است؛ در واقع تلاش پیگیر آدمی در کنار اندوه‌ها و شادیها و تظلم در طول هزاره‌ها بوده است که توانست تا به این اندازه به دقائق و چگونگی شمار زمان دست یابد. پیشرفت هر دانشی به کوشش آیندگان نیازمند است.

پیشینه و چگونگی گاه‌شماری در میان مردمان مازندران

سرزمین مازندران که در بعدی وسیع‌تر به‌طبرستان معروف بوده است از دیر باز مهد دانش، دین و خرد به‌شمار می‌آید. علماء، عرفاء و شعراء ممتازی در این قسمت از سرزمین ایران پا به‌عرصهٔ‌حیات گذاشته و هر یك در زمان خویش مایهٔ افتخـار و پیشرفت مسلمین بوده‌اند. وجود حوزه‌های دینی و آموزشی موجب می‌شد همه‌گونه علوم متداول تدریس وتحصیل شود از جمله: ستاره‌شناسی ودانش گاه‌شماری و شناخت دقائق آن، در نزد اهالی طبرستان، مازندران، رویـان و دیلمان که خود از دیرباز دارای تمدن و فرهنگ درخشانی بوده‌اند رواج و گستردگی داشت.

مردمان مازندران که پیش از گرویدن بـه آیین سترگ اسلام مزدیسنایی (خداشناس) و تابع دین حضرت اشوزرتشت پیغمبر ایرانی بوده و کتاب دینی‌شان «اوستا» نام داشت؛ از لحاظ آداب و اعتقادات مذهبی وملی همانند بقیهٔ ایرانیان بودند. پس: همانگونه که در ایران‌ـ باستان شناخت شمار زمان از هر حیث برای هر یك از ایرانیان از جهت اجراء مراسم دینی امری حیاتی به‌شمار میرفت. برای ایرانیانی که در جبال البرز و دشت مازندران به صورت یشلاق و ییلاق [کوچ دشت[1] (^)کوه] زندگی میکردند؛ به همان اندازه حیاتی و جالب توجه بود. چرا که بدون شناخت زمان، یعنی: سال، فصل، ماه، هفته، روز، ساعت و..... از جهت پیشبرد امورات زندگی به ویژه اجراء مراسم دینی و ملی نقص و اشکال پیش می‌آمد. با اندکی دقت به‌آنچه که به عنوان زبان و فرهنگ تبری به یادگار مانده است گویا است: کـه

۱ــ این نشان (^) نشانهٔ واکهٔ عطف است.

مردمان طبرستان و مازندران پس از گرایش به دین مبین اسلام، آندسته از اعتقادات دینی، جشن‌ها و باورهای اجدادی خویش را که مغایرتی با دین اسلام بالاخص با مذهب شیعه نداشت در میان خویش حفظ و به آیندگان منتقل نموده‌اند. در مازندران اسامی ماهها با توجه به‌لهجه‌های گوناگون که به «زمینی»[2] معروف هستند از لحاظ ریشه‌ای همانند و هم معنی با اسامی ماهها و روزهای معروف در میان ایرانیان می‌باشد. همانگونه که نو شدن سال در میان همهٔ ایرانیان از لحاظ اعتقادی دارای شکوه خاصی بوده است. نو شدن هر، ماه «زمینی» در میان مردمان مازندران ارج داشته؛ بطوریکه با نو شدن هر، ماه طبری یکی از افراد بزرگسال خانه پیش از ادای فریضهٔ نماز صبح، برگ سبزی را در درون خانه یا ایوان، در جایی مخصوص می‌نهاد. آنگاه پس از نماز و دعا و قرائت قرآن کریم، از درگاه خداوند طلب تندرستی و رزق حلال و بهروزی، می‌نمود. این عمل را «مارمه (= مادرمه mādɐrmɐ[3] = آیین نو شدن ماه) میگفتند. نمونه‌های اینگونه باورها و اعتقادات مذهبی و ملی که بیشتر آنها دارای ریشه‌ای باستانی هستند؛ کما کان در گوشه و کنار سرزمین مازندران به خصوص در مناطق کوهستانی به اشکال گوناگون وجود دارد. لذا ذکر غالب باورها، جشن‌ها، و غیره به دفتر دیگری نیازمند است.

چنانچه در کتب تواریخ مذکور است: آغاز تاریخ طبری سال ۳۱ هجری است. پس از درگذشت یزدگرد سوم ــ آخرین پادشاه‌ساسانی در سال ۳۱ هجری ــ اسپهبدگیل‌ژاماسپی پادشاه طبرستان برابر آیین نیاگان خود پرچم استقلال برافراشت. از آن زمان، تاریخ نوین مازندران پس از ظهور و گسترش آیین مقدس اسلام در این قسمت از سرزمین ایران آغاز گشت.

۲ـ آیا عنوان ماه «زمینی» به‌کلیهٔ ماه‌های سال ـ این مفهوم را می‌رساند؟ که: مردمان قدیم مازندران به‌گونه‌ای به‌گردش زمین پی برده باشند. وگرنه نیازی نبود تا به‌ماههای سال عربی «آسمانی» ـ و ماههای بومی سال را که ۳۶۵ روز ¼ روز بود «زمینی» بگویند.

۳ـ این نشان (ɐ) نشانهٔ واکهٔ خنثی است.

هرسال طبری، به چهار بخش بهار، تابستان، پاییز (گرم پاییز، سرد پاییز) و زمستان بهره میشود. هر سال دارای ۱۲ ماه، و هر ماه به ۳۰ روز به اضافهٔ ۵ روز پتك Petak [= پتگگ Petag: پی افتاده، کنار گذاشته شده]. یا پنجهٔ مسترقه. و در سال چهارم یك روز به پتك افزوده میشود و نام آن «شیشك šišak-šišag : شش‌گاه ــ شیش‌تك» است. سه سالی که دارای ۳۶۵ روز میباشد؛ آغاز پنجه از دوم فروردین یا برج حمل است. اما سالی که دارای ۳۶۶ روز است؛ آغاز پنجه به اضافه یك روز کبیسه همانند سه سال قبل در پایان اونه‌ماه ــ از اولین روز فروردین یا برج حمل می‌باشد. در هردو شکل آغاز ارکه‌ماه طبری [آذر ماه] برابر با ۷ فروردین است. آنچه ذکر شد به عنوان یك اصل ثابت در میان مردمان مازندران مورد قبول بوده است. چرا که حساب گاه‌شماری طبری (با توجه به بجای آوردن بعضی باورها واعتقادات مذهبی و ملی، از جمله آیین مادرمه «یا بیس شش[4] نورزماه» در آغاز هرماه) بیشتر به‌خاطر امورات کشاورزی مورد استفاده بوده است. لذا عدم احتساب کبیسه در هر چهار سال باعث جا به‌جایی ماهها در طول فصول سال میشد؛ و بی‌شك مشکلات، زیادی برای کشاورزان به‌هنگام کاشت و برداشت محصول و نیــز، پرداخت مالیات و خراج به‌وجود می‌آورد.

آغاز هر سال طبری از نخستین روز از فردینه ماه یعنی برابر با سوم امرداد ماه شمسی است. ــ به‌جدول صفحه بعد نگاه شود.

گاه‌شماری ماههای مازندرانی = طبری، در آغاز همانند و هم‌زمان و هم‌نام با گاه‌شماری‌رائج ایران قدیم بود یعنی از لحاظ تلفظ در نوع کلمه و معنا و همچنین از لحاظ احتساب طول زمانــی سال هیچ فرقی وجود نداشت. اما با توجه به عامل زمان و مکــان و ویژگیهای موجود از جهت موقعیت اقلیمی ــ و هم‌چنین به دلایل ــ شورش‌ها و ناآرامیها که در طول تاریخ به خصوص هجوم اسکندر و جا به‌جایی سلسله‌های شاهنشاهی و موارد بیشماری دیگر موجب شد

۴ــ بیس‌شش: بیست و شش.

۱	فردینه ماه ferdīne māh	همزمان با امرداد ماه شمسی
۲	کرچه ماه kerče māh	همزمان باشهریورماه شمسی
۳	هر ماه hare māh	همزمان با مهر ماه شمسی
۴	تیر ماه tīre māh	همزمان با آبانماه شمسی
۵	ملار ماه mellāre māh	همزمان با آذر ماه شمسی
۶	شروینه ماه sarvīne māh	همزمان با دی ماه شمسی
۷	میر ماه mīre māh	همزمان با بهمن ماه شمسی
۸	اونه ماه ūne māh	همزمان با اسفند ماه شمسی
—	ایام پتك ـیاـ شیشك (گاهنبار)	همزمان با آغاز نوروز ـ
۹	ارکه ماه arke māh	همزمان با فروردین ماه شمسی
۱۰	د ماه de māh	همزمان بااردیبهشت‌ماه شمسی
۱۱	وهمنه ماه vahmene māh	همزمان با خرداد ماه شمسی
۱۲	نورز ماه nūrze māh	همزمان با تیر ماه شمسی

در تقویم طبری آنچنان که شایسته بود اصلاحاتی به‌عمل نیامد. لذا برابر کبیسه‌ای که در حدود ۱۶۰ سال شمسی، پیش از هجرت حضرت محمد (ص) یعنی در سال ۴۶۲ میلادی مسیحی در زمان فیروز شـاه ساسانی گرفته شد ایام پتك طبری در پایان هشتمین ماه، یعنی «اونه ماه» قرار گرفته و از آن هنگام تا به‌اکنون ثابت مانده است. البته در

این مورد اخیر باید بیشتر تحقیق شود.

در حاشیهٔ کتاب «زروان سنجش زمان در ایران باستان» ص ۱۲۴ تألیف دانشمند ارجمند فریدون جنیدی ـ آورده شد: «در سال ۱۳۱۷ شمسی (برابر حرف تقی‌زاده) اول فروردین مصادف با ۱۶ «اونه ماه» بود.» عبارت فوق قرین به حقیقت نیست. این بنده بخاطر درستی یا نادرستی مطلب بالا، حداقل از چندین نفر که اهل کوهستان و دشت که کشاورز و دامدار، و سن‌شان بیش از ۶۵ سال بود تحقیق به‌عمل آوردم و همگی متفق نظر بودند که ایام پتك یا پنجه همیشه در هفتهٔ اول نوروز قرار داشته و دارد. هیچ‌گاه پیش یا پس از نوروز باستانی «پتك» وجود نداشت. لذا به‌نظر می‌رسد: از اوائل دورهٔ اسلامی تا به‌حال آنچه مرسوم بوده مبنای حقیقی سال در تقویم طبری بر اساس محاسبهٔ سال سیار نبوده و شمار یك روز کبیسه در هر چهار سال برقرار بوده است. مردمان مازندران (طبرستان) به‌خاطر اشتغال به‌کار کشاورزی، باغداری، دامداری و کوچ از دشت به‌کوهستان و برعکس مجبور بودند دارای سال ثابت باشند. شاید بتوان گفت تقویم طبری، نوعی از تقویم «سال خراجی» ویا تلفیقی از سه‌نوع گاه‌شماری وهیژگی، عرفی و خراجی» رائــج در اوائل و اواخر دوره ساسانی باشد. چون همانند سال وهیژکی کبیسه‌دار است. و همانند سال عرفی، کلیه آداب و سنن ملی در آن اجراء میشد و مثل سال خراجی، در آن مالیات و خراج میدادند. گذشته از توضیحات فوق ـ سال سیار در هر چهار سال ـ نسبت به سال حقیقی یك روز به‌پیش می‌افتد. پس در طول سد ۱۰۰ سال آینده ـ سال سیار ۲۵ روز از سال حقیقی به‌جلو، می‌افتد. حال اگر از ۱۶ «اونه ماه» ۲۵ روز با احتساب پتك یــا خمسه به جلو شماره شود روز ششم «ارکه ماه» بدست می‌آید. اگــر بخواهیم سال طبری را به فرض سال سیار به حساب آوریم پایان اونه ماه سال ۱۳۸۶ طبری برابر با ۱۹ اسفند ۱۴۱۶ شمسی وپایان پتك، در ۲۴ اسفند ۱۴۱۶ است با توجه به اینکه اسفند سال ۱۴۱۶ (۳۰) سی روزه است. پس اول فروردین سال ۱۴۱۷ شمسی برابر با ۷ «ارکه ماه» سال ۱۳۸۶ خواهد شد. در صورتیکه برابر آنچه تا به حال مرسوم بوده ایام پتك همیشه در اول روز یا در دوم روز از

نوروز باستانی ــ قرار داشت. پس بی‌شك، فروردین سال ــ ۱۴۱۷ برابر با آغاز پتك (به اضافه یك روز کبیسه) و ۷ فروردین برابر با اول ارکه ماه [آذر ماه] سال ۱۳۸۶ طبری خواهد بود.

گاه‌شماری به‌شکل کنونی در ایران

به سال ۱۳۰۴ هجری شمسی مطابق با ۱۳۴۳ هجری قمری، بنابر قانون مصوب یازدهم فروردین ـ اول بهار و اعتدال ربیعی، رسماً آغاز سال ایران اعلام شد.

البته قراردادن نوروز در اعتدال ربیعی و آغاز بهار و سال، از زمان ملکشاه سلجوقی (۴۶۵ـ۴۸۵ هـ. ق) برقرار و به نام واضع آن تاریخ «جلالی» مشهور شد. به فرمان ملکشاه منجمانی چون عمر خیام، حکیم لوکری، میمون بن نجیب واسطی، ابوالمظفر اسفزاری و چند نفر دیگر به اصلاح تقویم دست زدند پیش از این تاریخ نوروز سیار بود. و هیچ‌گاه در محل اصلی خود، یعنی برج حمل و اعتدال ربیعی یا آغاز بهار قرار نمی‌گرفت.

گاه‌شماری و حساب کبیسه در دوران‌های گذشتهٔ تاریخ ایران نیز وجود داشته: چنانکه مطابق با روایات تاریخ، اولین اصلاح تاریخ و محاسبات کبیسه‌ای را به «زرتشت، پیغمبر ایرانی» نسبت داده‌اند. اما در دوران هخامنشی واشکانی «با توجه به آثار سفالی تاریخدار»ـ و ساسانی [و حتی در دورهٔ اسلامی] ایرانیان حساب درست سال را با گرفتن کبیسه در اشکال گوناگون انجام می‌دادند.

«کاما» دانشمند پارسی در مقاله‌ای تحت عنوان گاه‌شماری زرتشتی در یادنامهٔ اشپیگل میگوید: در گذشته نیز کبیسهٔ هر روز در چهار سال، معمول بوده است. که در هر چهار سال، یکبار، یك روز بر خمسهٔ مسترقه یا پنجهٔ دزیده افزون، و آن روز را، اوردد avardad ـ یعنی روز زیادی می‌نامیدند.

در دوران کهن، سال نزد ایرانیان ۳۶۵ روز، و یك‌چهارم روز است. پارسیان، پنج روز دیگر سال را، پنجی و اندرگاه گویند.

اندرگاه، یا پنجه، یعنی پنج روز اضافی از ۳۶۰ روز، در واپسین سالهای شاهنشاهی ساسانیان تقریباً (در سال ۴۶۱ مسیحی = میلادی— یعنی ۱۶۰ سال شمسی پیش از هجرت حضرت محمد (ص) — در دورهٔ فیروز شاه ساسانی) در پایان آبان‌ماه (اونه ماه) بوده است. و چون دیگر کبیسه‌ای اجراء نشد در همان‌جا ثابت ماند و آذر ماه (ارکه ماه) یا ماه نهم، آغاز حمل و فروردین بود.

نام‌هایی را که برای پنج روز خمسه گذاشته‌اند غیر نام‌هایی است که برای روزهای هر ماه نهاده‌اند. آن پنج نام به ترتیب عبارتند از:

۱—اهنودگاه ۲— اشتودگاه ۳— سپنتمدگاه ۴— وهوخشترگاه ۵— وهیشتوایشت‌گاه.

نام ماهها بی‌گمان از تاریخی دور، پیش از ساسانیان به همین اشکال معمول بوده. چنانکه نام روزها؛ ایرانیان برای سی روزه، سی نام از ایزدان و امشاسپندان داشتند و هرروز به‌نامی نامزد بود. نام‌های دوازده ماه — با دوازده نام از سی نام روزها مشترك میشد. و روزهایی که در نام یکی بودند با ماه جشن گرفته می‌شد. در مثل: شانزدهمین روز از هر ماه «مهر» نام داشت. نام هفتمین ماه نیز مهر بود. به همین جهت روز شانزدهم از مهرماه — (در حال حاضر برابر با مهرماه جلالی) جشن مهرگان برگزار می‌شد. و بدین ترتیب، در طول سال جشن‌هایی دوازده گانه که بر اثر تقارن نام روز و ماه بوذ پدید می‌آمد. لذا از بابت همین تقارن، در طول سال ۱۲ جشن، برگزار می‌شد.

بیان پاره‌ای از وقایع تاریخی و غیره.

۱ـ در سال ۳۵ هجری ـ هبیره سرکردهٔ عرب وارد مازندران شد و خرابی کرد.

۲ـ در سال ۴۵ هجری ـ اسپهبد باو فرمانروای طبرستان بود.

۳ـ در سال ۱۴۱ هجری ـ قارن پسر شهریار پادشاه طبرستان بود.

۴ـ در سال ۱۴۴ هجری ـ اسپهبد خورشید فرخان مسموم شد.

۵ـ در سال ۱۶۲ هجری ـ اسپهبد ونداد هرمزد ـ در کوههای فریم عهدنامه‌ای با شروین پسر شهریار باوند بست.

۶ـ در سال ۲۴۴ هجری ـ اسپهبد مازیار پسر قارون در طبرستان علیهٔ خلیفهٔ عباسی قیام نمود.

۷ـ در سال ۲۵۰ هجری ـ اهل طبرستان حسن بن زید، داعی الکبیر را به بزرگی خود برگزیدند. از این پس به مذهب شیعه گرویدند. پیش‌تر، مالکی مذهب بودند.

۸ـ در سال ۳۲۳ هجری ـ مرداویج، کشته شد.

۹ـ در سال ۳۹۶ هجری ـ قابوس ولایات طبرستان و جرجان را باز‌ـ گرفت.

۱۰ـ در سال ۴۲۶ هجری ـ سلطان مسعود غزنوی ولایت گرگان و طبرستان را تصرف نموده و خرابی‌ها کرد.

۱۱ـ در سال ۴۳۳ هجری ـ طغرل‌بیك سلجوقی، گرگان و طبرستان را تصرف کرد.

۱۲ـ در سال ۵۵۸ هجری ـ اسپهبد شاه غازی رستم فرمانروای مازندران بود.

۱۳ــ در سال ۶۰۷ هجری ــ سلطان محمد خوارزمشاه فریم و لاریجان را تصرف کرد.

۱۴ــ در سال ۶۵۱ هجری ــ مغـولان طبـرستان را خـراب، و کشتار نمودند.

۱۵ــ در سال ۷۵۰ هجری ــ حسن فخرالدوله بـه دست کیـا افراسیاب چلاوی کشته شد. وی پادشاه طبرستان بود.

۱۶ــ در سال ۷۶۰ هجری ــ کیا افراسیاب چلاوی به دست هواداران سید میرقوام‌الدین مرعشی کشته شد. در همین سال سلسلهٔ مرعشیان حکـومت مازندران را به دست گرفتند.

۱۷ــ در سال ۷۹۴ هجری ــ تیمـورلنگ، به راهنمایـی اسکندر پسر افراسیاب چلاوی، مازندران را تصرف و کلیهٔ خزائن از زر و جواهرات قیمتـی شمار از حد را به غارت برد.

۱۸ــ در سال ۹۱۶ هجری ــ شاه اسمـاعیل صفوی بـه جهت جـرمات رستم روزافزون، که نقار خاطر از مردم مازندران (به ویژه آمل) داشت به هنگام شکار در کوهستان لاریجان وقتی که به: [دریوك (= دریاچه)] رسید دستور داد آن طرف دریوك که به سوی آمل بود، کوه را شکافته؛ ممر آب نموده و آب آن دریاچهٔ عظیم (کوهستانی) نصف شب به آمل رسید و شهر را با همهٔ مردم درکام خود فرو بـــرد. شاه اسماعیل پس از شکار! ــ روانهٔ خراسان شد تا با اوزبك خان به‌جنگد.

۱۹ــ در سال ۱۰۰۳ هجری ــ مرض وبا ومرگ‌ومیر گاو درمازندران شیوع پیدا کرد.

۲۰ــ درسال ۱۰۱۱ هجری ــ به‌اشارهٔ شاه صفوی ــ سادات مـرعشی را

در آمل کور کردند.

۲۱ــ درسال ۱۱۹۶ هجری ــ محمدقلی‌خان سپید ــ پس از دلیری‌ها در جنگ با آقا محمدخان قاجار در حوالی آمل کشته شد. خان قاجار، همهٔ املاك و اموال او را تصاحب کرد. محمدقلی‌خان سپید در کوهستان لاریجان کارخانه تفنگ‌سازی داشت.

۲۲ــ درسال ۱۲۲۳ هجری ــ عصر روز جمعه دوازدهم تیرماه قدیم زلزلهٔ مهیبی در آمل رخ داد که تا سه سال کما بیش ادامه داشت در ابتداء وقوع زلزله اکثر جایها خراب و بعضی نقاط از جمله «ماهن» و «خرات» بکلی نابود شد.

۲۳ــ درسال ۱۲۶۹ هجری ــ مرض وبا، بسیاری از مردمان دشت و کوهستان آمل را کشت.

۲۴ــ درسال ۱۲۷۵ هجری شمسی ــ برای نخستین بار اولین داروخانه بهداشتی در آمل، با نام «دواخانه محمدیه» توسط جناب پزشك، مرحوم سید محمد حکیمی لاریجانی ــ تأسیس شد این داروخانه هم‌اکنون به همت نوادگان با کفایت وی اداره می‌شود. مرحوم پزشگ مردی نیکوکار وخیر بود.

در تألیف این نامه [= کتاب] از مآخذ ذیل استفاده شد.

۱ـ زروان، سنجش زمان در ایران باستان
تألیف دانشمند ارجمند: فریدون جنیدی.
۲ـ تقویم و تاریخ در ایران ـ تألیف استاد ذبیح‌الله بهروز.
۳ـ گاه‌شماری و جشن‌های ایران‌باستان
تألیف جناب استاد: هاشم رضی.
۴ـ گاه‌شماری هجری و مسیحی: تألیف جناب دکتر رضا عبدالهی.
۵ـ تاریخ تاریخ ایران: تألیف جناب دکتر رضا عبدالهی.
۶ـ یادگار فرهنگ آمل: تألیف علامه صمصام‌الدوله.دین
۷ـ واژه‌نامهٔ طبری: تألیف جناب دکتر صادق کیا.
۸ـ تاریخ مازندران جلد ۱ و ۲
تألیف استاد، مرحوم اسمعیل مهجوری ساروی.
۹ـ تاریخ مازندران: تألیف شیخ علی گیلانی.
تصحیح جناب دکتر منوچهر ستوده.
۱۰ـ تاریخ خاندان مرعشی: تألیف میرتیمور مرعشی.
تصحیح جناب دکتر منوچهر ستوده.
۱۱ـ سفرنامهٔ ملگونف ـ تصحیح مسعود گلزاری.

سالنمای طبری

۱۳۳۶-۱۳۳۵

مطابق با

۱۳۶۷

ارکـه ماه arke-māh ـ ۱۳۳۵ خورشیدی تبری

روزهای هفته	ماه تبری	فروردین ۱۳۶۷	نام روزهای باستانی
۲ شنبه	آغاز پتک	نوروز	هرمزد روز
۳ شنبه	۲	نوروز	بهمن روز
۴ شنبه	۳	نوروز	اردیبهشت روز
۵ شنبه	۴	نوروز	شهریور روز
آدینه	۵	نوروز	سپنت روز
شنبه	۶	۶	خوردات روز
۱ شنبه	آغاز ارکه ماه	۷	امردات روز
۲ شنبه	۲	۸	دی به آذر روز
۳ شنبه	۳	۹	آذر روز
۴ شنبه	۴	۱۰	آبان روز
۵ شنبه	۵	۱۱	خور روز
آدینه	۶	۱۲	ماه روز
شنبه	۷	سیزده نوروز	تیر روز
۱ شنبه	۸	۱۴	گشن روز
۲ شنبه	۹	۱۵	دی به مهر روز

روزهای هفته	ماه تبری	فروردین ۱۳۶۷	نام روزهای باستانی
۳ شنبه	۱۰	۱۶	مهر روز
۴ شنبه	۱۱	۱۷	سروش روز
۵ شنبه	۱۲	۱۸	رشن
آدینه	۱۳	۱۹	فروردین روز
شنبه	۱۴	۲۰	بهرام روز
۱ شنبه	۱۵	۲۱	رام روز
۲ شنبه	۱۶	۲۲	باد روز
۳ شنبه	۱۷	۲۳	دی به دین روز
۴ شنبه	۱۸	۲۴	دین روز
۵ شنبه	۱۹	۲۵	ارت روز
آدینه	۲۰	۲۶	اشتاد روز
شنبه	۲۱	۲۷	آسمان روز
۱ شنبه	۲۲	۲۸	زامیاد روز
۲ شنبه	۲۳	۲۹	مهرسپنت روز
۳ شنبه	۲۴	۳۰	انیران روز

د ماه de-māh ـ ۱۳۳۵ خورشیدی تبری

روزهای هفته	ماه تبری	اردی بهشت ۱۳۶۷	نام روزهای باستانی
۴ شنبه	۲۵	۳۱	هرمزد روز
۵ شنبه	۲۶	اردی بهشت	بهمن روز
آدینه	۲۷	۲	اردیبهشت روز
شنبه	۲۸	۳	شهریور روز
۱ شنبه	۲۹	۴	سپنت روز
۲ شنبه	۳۰	۵	خوردات روز
۳ شنبه	آغاز د ماه	۶	امردات روز
۴ شنبه	۲	۷	دی‌به‌آذر روز
۵ شنبه	۳	۸	آذر روز
آدینه	۴	۹	آبان روز
شنبه	۵	۱۰	خور روز
۱ شنبه	۶	۱۱	ماه روز
۲ شنبه	۷	۱۲	تیر روز
۳ شنبه	۸	۱۳	گش روز
۴ شنبه	۹	۱۴	دی‌به‌مهر روز
۵ شنبه	۱۰	۱۵	مهر روز
آدینه	۱۱	۱۶	سروش روز
شنبه	۱۲	۱۷	رشن
۱ شنبه	۱۳	۱۸	فروردین روز
۲ شنبه	۱۴	۱۹	بهرام روز
۳ شنبه	۱۵	۲۰	رام روز
۴ شنبه	۱۶	۲۱	باد روز
۵ شنبه	۱۷	۲۲	دی‌به‌دین روز
آدینه	۱۸	۲۳	دین روز
شنبه	۱۹	۲۴	ارت روز
۱ شنبه	۲۰	۲۵	اشتاد روز
۲ شنبه	۲۱	۲۶	آسمان روز
۳ شنبه	۲۲	۲۷	زامیاد روز
۴ شنبه	۲۳	۲۸	مهرسپنت روز
۵ شنبه	۲۴	۲۹	انیران روز

وهمنه ماه vahmene - māh – ۱۳۳۵ خورشیدی تبری

روزهای هفته	ماه تبری	خرداد ۱۳۶۷	نام روزهای باستانی
آدینه	۲۵ د ماه	۳۰	هرمزد روز
شنبه	۲۶	۳۱	بهمن روز
۱ شنبه	۲۷	خرداد	اردیبهشت روز
۲ شنبه	۲۸	۲	شهریور روز
۳ شنبه	۲۹	۳	سپنت روز
۴ شنبه	۳۰	۴	خوردات روز
۵ شنبه	آغاز وهمنه ماه	۵	امردات روز
آدینه	۲	۶	دی‌به‌آذر روز
شنبه	۳	۷	آذر روز
۱ شنبه	۴	۸	آبان روز
۲ شنبه	۵	۹	خور روز
۳ شنبه	۶	۱۰	ماه روز
۴ شنبه	۷	۱۱	تیر روز
۵ شنبه	۸	۱۲	گش روز
آدینه	۹	۱۳	دی‌به‌مهر روز

روزهای هفته	ماه تبری	خرداد ۱۳۶۷	نام روزهای باستانی
شنبه	۱۰	۱۴	مهر روز
۱ شنبه	۱۱	۱۵	سروش روز
۲ شنبه	۱۲	۱۶	رشن
۳ شنبه	۱۳	۱۷	فروردین روز
۴ شنبه	۱۴	۱۸	بهرام روز
۵ شنبه	۱۵	۱۹	رام روز
آدینه	۱۶	۲۰	باد روز
شنبه	۱۷	۲۱	دی‌به‌دین روز
۱ شنبه	۱۸	۲۲	دین روز
۲ شنبه	۱۹	۲۳	ارت روز
۳ شنبه	۲۰	۲۴	اشتاد روز
۴ شنبه	۲۱	۲۵	آسمان روز
۵ شنبه	۲۲	۲۶	زامیاد روز
آدینه	۲۳	۲۷	مهرسپنت روز
شنبه	۲۴	۲۸	انیران روز

نورز ماه nōrze-māh ـ ۱۳۳۵ خورشیدی تبری

روزهای هفته	ماه تبری	تیرماه ۱۳۶۷	نام روزهای باستانی
۱ شنبه	۲۵ وهمنه ماه	۲۹	هرمزد روز
۲ شنبه	۲۶	۳۰	بهمن روز
۳ شنبه	۲۷	۳۱	اردیبهشت روز
۴ شنبه	۲۸	تیر	شهریور روز
۵ شنبه	۲۹	۲	سپنت روز
آدینه	۳۰	۳	خوردات روز
شنبه	آغاز نورزماه	۴	امردات روز
۱ شنبه	۲	۵	دی‌به‌آذر روز
۲ شنبه	۳	۶	آذر روز
۳ شنبه	۴	۷	آبان روز
۴ شنبه	۵	۸	خور روز
۵ شنبه	۶	۹	ماه روز
آدینه	۷	۱۰	تیر روز
شنبه	۸	۱۱	گش روز
۱ شنبه	۹	۱۲	دی‌به‌مهر روز

روزهای هفته	ماه تبری	تیرماه ۱۳۶۷	نام روزهای باستانی
۲ شنبه	۱۰	۱۳	مهر روز
۳ شنبه	۱۱	۱۴	سروش روز
۴ شنبه	۱۲	۱۵	رشن
۵ شنبه	۱۳	۱۶	فروردین روز
آدینه	۱۴	۱۷	بهرام روز
شنبه	۱۵	۱۸	رام روز
۱ شنبه	۱۶	۱۹	باد روز
۲ شنبه	۱۷	۲۰	دی‌به‌دین روز
۳ شنبه	۱۸	۲۱	دین روز
۴ شنبه	۱۹	۲۲	ارت روز
۵ شنبه	۲۰	۲۳	اشتاد روز
آدینه	۲۱	۲۴	آسمان روز
شنبه	۲۲	۲۵	زامیاد روز
۱ شنبه	۲۳	۲۶	مهرسپنت روز
۲ شنبه	۲۴	۲۷	انیران روز

آغاز سال ۱۳۳۶ تبری (تپوری)

فردینه ماه ferdīne-māh ــ ۱۳۳۶ خورشیدی تبری

روزهای هفته	ماه تبری	مرداد ۱۳۶۷	نام روزهای باستانی
۳ شنبه	۲۵ نورزماه	۲۸	هرمزد روز
۴ شنبه	۲۶	۲۹	بهمن روز
۵ شنبه	۲۷	۳۰	اردیبهشت روز
آدینه	۲۸	۳۱	شهریور روز
شنبه	۲۹	مرداد	سپنت روز
۱ شنبه	۳۰	۲	خوردات روز
۲ شنبه	فردینه ماه	۳	امردات روز
۳ شنبه	۲	۴	دی‌به‌آذر روز
۴ شنبه	۳	۵	آذر روز
۵ شنبه	۴	۶	آبان روز
آدینه	۵	۷	خور روز
شنبه	۶	۸	ماه روز
۱ شنبه	۷	۹	تیر روز
۲ شنبه	۸	۱۰	گش روز
۳ شنبه	۹	۱۱	دی‌به‌مهر روز

روزهای هفته	ماه تبری	مرداد ۱۳۶۷	نام روزهای باستانی
۴ شنبه	۱۰	۱۲	مهر روز
۵ شنبه	۱۱	۱۳	سروش روز
آدینه	۱۲	۱۴	رشن
شنبه	۱۳	۱۵	فروزدین روز
۱ شنبه	۱۴	۱۶	بهرام روز
۲ شنبه	۱۵	۱۷	رام روز
۳ شنبه	۱۶	۱۸	باد زوز
۴ شنبه	۱۷	۱۹	دی‌به‌دین روز
۵ شنبه	۱۸	۲۰	دین روز
آدینه	۱۹	۲۱	ارت روز
شنبه	۲۰	۲۲	اشتاد روز
۱ شنبه	۲۱	۲۳	آسمان روز
۲ شنبه	۲۲	۲۴	زامیاد روز
۳ شنبه	۲۳	۲۵	مهرسپنت روز
۴ شنبه	۲۴	۲۶	انیران روز

کرچه ماه kerče-māh ـ ۱۳۳۶ خورشیدی تبری

روزهای هفته	ماه تبری	شهریور ۱۳۶۷	نام روزهای باستانی
۵ شنبه	۲۵	۲۷	هرمزد روز
آدینه	۲۶	۲۸	بهمن روز
شنبه	۲۷	۲۹	اردیبهشت روز
۱ شنبه	۲۸	۳۰	شهریور روز
۲ شنبه	۲۹	۳۱	سپنت روز
۳ شنبه	۳۰	شهریور	خوردات روز
۴ شنبه	کرچه ماه	۲	امردات روز
۵ شنبه	۲	۳	دی‌به‌آذر روز
آدینه	۳	۴	آذر روز
شنبه	۴	۵	آبان روز
۱ شنبه	۵	۶	خور روز
۲ شنبه	۶	۷	ماه روز
۳ شنبه	۷	۸	تیر روز
۴ شنبه	۸	۹	گش روز
۵ شنبه	۹	۱۰	دی‌به‌مهر روز

روزهای هفته	ماه تبری	شهریور ۱۳۶۷	نام روزهای باستانی
آدینه	۱۰	۱۱	مهر روز
شنبه	۱۱	۱۲	سروش روز
۱ شنبه	۱۲	۱۳	رشن
۲ شنبه	۱۳	۱۴	فروردین روز
۳ شنبه	۱۴	۱۵	بهرام روز
۴ شنبه	۱۵	۱۶	رام روز
۵ شنبه	۱۶	۱۷	باد روز
آدینه	۱۷	۱۸	دی‌به‌دین روز
شنبه	۱۸	۱۹	دین روز
۱ شنبه	۱۹	۲۰	ارت روز
۲ شنبه	۲۰	۲۱	اشتاد روز
۳ شنبه	۲۱	۲۲	آسمان روز
۴ شنبه	۲۲	۲۳	زامیاد روز
۵ شنبه	۲۳	۲۴	مهرسپنت روز
آدینه	۲۴	۲۵	انیران روز

هـر ماه   hare - māh   ـ ۱۳۳۶ خورشیدی تبری

روزهای هفته	ماه تبری	مهر ۱۳۶۷	نام روزهای باستانی
شنبه	۲۵	۲۶	هرمزد روز
۱ شنبه	۲۶	۲۷	بهمن روز
۲ شنبه	۲۷	۲۸	اردیبهشت روز
۳ شنبه	۲۸	۲۹	شهریور روز
۴ شنبه	۲۹	۳۰	سپنت روز
۵ شنبه	۳۰	۳۱	خوردات روز
آدینه	آغاز هر ماه	مهر	امردات روز
شنبه	۲	۲	دی‌به‌آذر روز
۱ شنبه	۳	۳	آذر روز
۲ شنبه	۴	۴	آبان روز
۳ شنبه	۵	۵	خور روز
۴ شنبه	۶	۶	ماه روز
۵ شنبه	۷	۷	تیر روز
آدینه	۸	۸	گش روز
شنبه	۹	۹	دی‌به‌مهر روز

روزهای هفته	ماه تبری	مهر ۱۳۶۷	نام روزهای باستانی
۱ شنبه	۱۰	۱۰	مهر روز
۲ شنبه	۱۱	۱۱	سروش روز
۳ شنبه	۱۲	۱۲	رشن
۴ شنبه	۱۳	۱۳	فروردین روز
۵ شنبه	۱۴	۱۴	بهرام روز
آدینه	۱۵	۱۵	رام روز
شنبه	۱۶	۱۶	باد روز
۱ شنبه	۱۷	۱۷	دی‌به‌دین روز
۲ شنبه	۱۸	۱۸	دین روز
۳ شنبه	۱۹	۱۹	ارت روز
۴ شنبه	۲۰	۲۰	اشتاد روز
۵ شنبه	۲۱	۲۱	آسمان روز
آدینه	۲۲	۲۲	زامیاد روز
شنبه	۲۳	۲۳	مهرسپنت روز
۱ شنبه	۲۴	۲۴	انیران روز

تیر ماه tīre - māh ــ ۱۳۳۶ خورشیدی تبری

روزهای هفته	ماه تبری	آبان ۱۳۶۷	نام روزهای باستانی
۲ شنبه	۲۵ هرماه	۲۵	هرمزد روز
۳ شنبه	۲۶	۲۶	بهمن روز
۴ شنبه	۲۷	۲۷	اردیبهشت روز
۵ شنبه	۲۸	۲۸	شهریور روز
آدینه	۲۹	۲۹	سپنت روز
شنبه	۳۰	۳۰	خوردات روز
۱ شنبه	آغاز تیرماه	آبان	امردات روز
۲ شنبه	۲	۲	دی‌به‌آذر روز
۳ شنبه	۳	۳	آذر روز
۴ شنبه	۴	۴	آبان روز
۵ شنبه	۵	۵	خور روز
آدینه	۶	۶	ماه روز
شنبه	۷	۷	تیر روز
۱ شنبه	۸	۸	گش روز
۲ شنبه	۹	۹	دی‌به‌مهر روز

روزهای هفته	ماه تبری	آبان ۱۳۶۷	نام روزهای باستانی
۳ شنبه	۱۰	۱۰	مهر روز
۴ شنبه	۱۱	۱۱	سروش روز
۵ شنبه	۱۲	۱۲	رشن
آدینه	۱۳	۱۳	فروردین روز
شنبه	۱۴	۱۴	بهرام روز
۱ شنبه	۱۵	۱۵	رام روز
۲ شنبه	۱۶	۱۶	باد روز
۳ شنبه	۱۷	۱۷	دی‌به‌دین روز
۴ شنبه	۱۸	۱۸	دین روز
۵ شنبه	۱۹	۱۹	ارت روز
آدینه	۲۰	۲۰	اشتاد روز
شنبه	۲۱	۲۱	آسمان روز
۱ شنبه	۲۲	۲۲	زامیاد روز
۲ شنبه	۲۳	۲۳	مهرسپنت روز
۳ شنبه	۲۴	۲۴	انیران روز

ملار ماه mellāre-māh – ۱۳۳۶ خورشیدی تبری

روزهای هفته	ماه تبری	آذر ۱۳۶۷	نام روزهای باستانی
۴ شنبه	۲۵	۲۵	هرمزد روز
۵ شنبه	۲۶	۲۶	بهمن روز
آدینه	۲۷	۲۷	اردیبهشت روز
شنبه	۲۸	۲۸	شهریور روز
۱ شنبه	۲۹	۲۹	سپنت روز
۲ شنبه	۳۰	۳۰	خوردات روز
۳ شنبه	آغاز ملارماه	آذر	امردات روز
۴ شنبه	۲	۲	دی‌به‌آذر روز
۵ شنبه	۳	۳	آذر روز
آدینه	۴	۴	آبان روز
شنبه	۵	۵	خور روز
۱ شنبه	۶	۶	ماه روز
۲ شنبه	۷	۷	تیر روز
۳ شنبه	۸	۸	گش روز
۴ شنبه	۹	۹	دی‌به‌مهر روز

روزهای هفته	ماه تبری	آذر ۱۳۶۷	نام روزهای باستانی
۵ شنبه	۱۰	۱۰	مهر روز
آدینه	۱۱	۱۱	سروش روز
شنبه	۱۲	۱۲	رشن
۱ شنبه	۱۳	۱۳	فروردین روز
۲ شنبه	۱۴	۱۴	بهرام روز
۳ شنبه	۱۵	۱۵	رام روز
۴ شنبه	۱۶	۱۶	باد روز
۵ شنبه	۱۷	۱۷	دی‌به‌دین روز
آدینه	۱۸	۱۸	دین روز
شنبه	۱۹	۱۹	ارت روز
۱ شنبه	۲۰	۲۰	اشتاد روز
۲ شنبه	۲۱	۲۱	آسمان روز
۳ شنبه	۲۲	۲۲	زامیاد روز
۴ شنبه	۲۳	۲۳	مهرسپنت روز
۵ شنبه	۲۴	۲۴	انیران روز

شروینه ماه šarvīnɐ-māh ـ ۱۳۳۶ خورشیدی تبری

روزهای هفته	ماه تبری	دی ۱۳۶۷	نام روزهای باستانی
آدینه	۲۵ ملارماه	۲۵	هرمزد روز
شنبه	۲۶	۲۶	بهمن روز
۱ شنبه	۲۷	۲۷	اردیبهشت روز
۲ شنبه	۲۸	۲۸	شهریور روز
۳ شنبه	۲۹	۲۹	سپنت روز
۴ شنبه	۳۰	۳۰	خوردات روز
۵ شنبه	شروینه ماه	دی	امردات روز
آدینه	۲	۲	دی‌به‌آذر روز
شنبه	۳	۳	آذر روز
۱ شنبه	۴	۴	آبان روز
۲ شنبه	۵	۵	خور روز
۳ شنبه	۶	۶	ماه روز
۴ شنبه	۷	۷	تیر روز
۵ شنبه	۸	۸	گش روز
آدینه	۹	۹	دی‌به‌مهر روز

روزهای هفته	ماه تبری	دی ۱۳۶۷	نام روزهای باستانی
شنبه	۱۰	۱۰	مهر روز
۱ شنبه	۱۱	۱۱	سروش روز
۲ شنبه	۱۲	۱۲	رشن
۳ شنبه	۱۳	۱۳	فروردین روز
۴ شنبه	۱۴	۱۴	بهرام روز
۵ شنبه	۱۵	۱۵	رام روز
آدینه	۱۶	۱۶	باد روز
شنبه	۱۷	۱۷	دی‌به‌دین روز
۱ شنبه	۱۸	۱۸	دین روز
۲ شنبه	۱۹	۱۹	ارت روز
۳ شنبه	۲۰	۲۰	اشتاد روز
۴ شنبه	۲۱	۲۱	آسمان روز
۵ شنبه	۲۲	۲۲	زامیاد روز
آدینه	۲۳	۲۳	مهرسپنت روز
شنبه	۲۴	۲۴	انیران روز

میر ماه mīre - māh – ۱۳۳۶ خورشیدی تبری

روزهای هفته	ماه تبری	بهمن ۱۳۶۷	نام روزهای باستانی
۱ شنبه	۲۵	۲۵	هرمزد روز
۲ شنبه	۲۶	۲۶	بهمن روز
۳ شنبه	۲۷	۲۷	اردیبهشت روز
۴ شنبه	۲۸	۲۸	شهریور روز
۵ شنبه	۲۹	۲۹	سپنت روز
آدینه	۳۰	۳۰	خوردات روز
شنبه	آغاز میرماه	بهمن	امردات روز
۱ شنبه	۲	۲	دی‌به‌آذر روز
۲ شنبه	۳	۳	آذر روز
۳ شنبه	۴	۴	آبان روز
۴ شنبه	۵	۵	خور روز
۵ شنبه	۶	۶	ماه روز
آدینه	۷	۷	تیر روز
شنبه	۸	۸	گش روز
۱ شنبه	۹	۹	دی‌به‌مهر روز

روزهای هفته	ماه تبری	بهمن ۱۳۶۷	نام روزهای باستانی
۲ شنبه	۱۰	۱۰	مهر روز
۳ شنبه	۱۱	۱۱	سروش روز
۴ شنبه	۱۲	۱۲	رشن
۵ شنبه	۱۳	۱۳	فروردین روز
آدینه	۱۴	۱۴	بهرام روز
شنبه	۱۵	۱۵	رام روز
۱ شنبه	۱۶	۱۶	باد روز
۲ شنبه	۱۷	۱۷	دی‌به‌دین روز
۳ شنبه	۱۸	۱۸	دین روز
۴ شنبه	۱۹	۱۹	ارت روز
۵ شنبه	۲۰	۲۰	اشتاد روز
آدینه	۲۱	۲۱	آسمان روز
شنبه	۲۲	۲۲	زامیاد روز
۱ شنبه	۲۳	۲۳	مهرسپنت روز
۲ شنبه	۲۴	۲۴	انیران روز

اونـه ماه ūne - māh – ۱۳۳۶ خورشیدی تبری

روزهای هفته	ماه تبری	اسفند ۱۳۶۷	نام روزهای باستانی
۳ شنبه	۲۵ میرماه	۲۵	هرمزد روز
۴ شنبه	۲۶	۲۶	بهمن روز
۵ شنبه	۲۷	۲۷	اردیبهشت روز
آدینه	۲۸	۲۸	شهریور روز
شنبه	۲۹	۲۹	سپنت روز
۱ شنبه	۳۰	۳۰	خوردات روز
۲ شنبه	آغاز اونه ماه	اسفند	امردات روز
۳ شنبه	۲	۲	دی به آذر روز
۴ شنبه	۳	۳	آذر روز
۵ شنبه	۴	۴	آبان روز
آدینه	۵	۵	خور روز
شنبه	۶	۶	ماه روز
۱ شنبه	۷	۷	تیر روز
۲ شنبه	۸	۸	گش روز
۳ شنبه	۹	۹	دی به مهر روز

روزهای هفته	ماه تبری	اسفند ۱۳۶۷	نام روزهای باستانی
۴ شنبه	۱۰	۱۰	مهر روز
۵ شنبه	۱۱	۱۱	سروش روز
آدینه	۱۲	۱۲	رشن
شنبه	۱۳	۱۳	فروردین روز
۱ شنبه	۱۴	۱۴	بهرام روز
۲ شنبه	۱۵	۱۵	رام روز
۳ شنبه	۱۶	۱۶	باد روز
۴ شنبه	۱۷	۱۷	دی به دین روز
۵ شنبه	۱۸	۱۸	دین روز
آدینه	۱۹	۱۹	ارت روز
شنبه	۲۰	۲۰	اشتاد روز
۱ شنبه	۲۱	۲۱	آسمان روز
۲ شنبه	۲۲	۲۲	زامیاد روز
۳ شنبه	۲۳	۲۳	مهرسپنت روز
۴ شنبه	۲۴	۲۴	انیران روز

اونه ماه ūne-māh ـ ۱۳۳۶

دنباله

روزهای هفته	ماه تبری	اسفند ماه ۱۳۶۷	نام روزهای باستانی
۵ شنبه	۲۵	۲۵	اهنود گاه
آدینه	۲۶	۲۶	اشتود گاه
شنبه	۲۷	۲۷	سپنمد گاه
۱ شنبه	۲۸	۲۸	وهو خشتر گاه
۲ شنبه	۲۹	۲۹	وهشتو هیشت گاه
۳ شنبه	۳۰	فروردین ۱۳۶۸	هرمزد روز
۴ شنبه	پتك	نوروز	بهمن روز
۵ شنبه	۲	نوروز	اردیبهشت روز
آدینه	۳	نوروز	شهریور روز
شنبه	۴	نوروز	سپنت روز
۱ شنبه	۵	۶	خوردات روز
۲ شنبه	آغاز ارکه ماه	۷	امردات روز